

ВИКОРИСТАННЯ ПОВНОРАЦІОННИХ КОРМОВИХ СУМІШОК В ГОДІВЛІ ДІЙНИХ КОРІВ

Степаненко В. М., науковий керівник, к. с.-г. н., ст. викладач
Веремій Д. В., магістрант
Крушевський В. В., магістрант

Відповідно із національним проектом «Відроджене скотарство» на період з 2011-2015 рр. важливим напрямком удосконалення годівлі худоби є застосування однотипної годівлі та широке використання повнораціонних кормових сумішей, що дозволяє значно підвищити продуктивність тварин [3, 5].

Про доцільність такої годівлі свідчить досвід передових сільськогосподарських підприємств («Кутузівка» Харківської області, «Єрчики» Житомирської області, «Агро-Союз» Дніпропетровської області, «Терезине», «Агро-Світ» Київської області, «Маяк» Черкаської області та ін..).

Годівля однорідною напівсухою кормовою сумішшю (один або два рази на добу) знижує затрати на утримання тварин майже на 50%. Створення для тварин комфортних умов утримання, забезпечення збалансованої годівлі, ефективної системи управління стадом дають можливість щороку одержувати від кожної корови 6-8 тис. кг молока.

Кормові суміші зазвичай складають основу раціону для кожної технологічної групи з урахуванням середньої живої маси та молочної продуктивності. Загальний принцип складання кормосумішок для великої рогатої худоби - максимальне використання кормів власного виробництва. Основна вимога до кормосуміші - однорідність маси.

Для цього грубі корми, силос та сінаж подрібнюють до довжини січки 1-4 см із розщепленням уздовж волокон, змішують, додають концентровані корми та мінерально-вітамінні добавки. Вологі й напіввологі кормові суміші на основі силосу і сінажу готують щоденно, тому, що їх не можна зберігати на кормовому столі (в годівниці) більш ніж 9-12 год.

Напівсухі кормосуміші можуть знаходитися на кормовому столі до 24 год. Приготування кормосумішок запобігає втратам кормів до 10 % і полегшує механізацію їхнього роздавання сучасними серійними кормороздавачами-змішувачами [8].

Однотипна годівля ґрунтується на біологічних особливостях травлення жуйних. Відомо, що жуйні дуже чутливі до зміни раціонів. Порушення процесів травлення у рубці, що виникають внаслідок згодовування великої кількості концентратів, особливо проявляється у тварин з високою продуктивністю.

Годівля повнораціонними сумішами дає змогу включати до складу раціону значну кількість концентратів без шкоди для здоров'я тварин. Завдяки цьому худоба охоче споживає весь раціон, не маючи змоги вибрати з суміші більш ласу частину. Тому не дивно, що фахівці господарств, де почали використовувати кормозмішувачі, першочергово звернули увагу на значну економію грубих кормів [2, 3, 5].

Згодовування тваринам кормосумішок у більшості випадків виправдовується і з фізіологічної точки зору. Надходження їх до травного каналу сприяє кращому перетравлюванню, тому що різні види кормів взаємно доповнюють поживність і стимулюють процеси мікробної ферментації в передшлунках тварин (табл. 1).

Таблиця 1

Коефіцієнти перетравності поживних речовин раціону, %

Одержання раціону тваринами	Суха речовина	Органічна речовина	Протеїн	Жир	Клітковина
Окремими видами кормів	64,86	67,64	61,67	81,27	47,41
Кормовою сумішкою	68,76	70,93	69,10	81,37	45,10

За добу при безприв'язному утриманні корова підходить до годівниці 11-12 раз. За кожний підхід (який триває приблизно 30 хвилин) споживається в середньому 10% сухої речовини добового раціону. Тому максимального споживання сухої речовини можна досягти, тільки надав коровам 15-16 годин для поїдання кормів. Звідси можна зробити висновок, що обмеження доступу до кормового столу навіть на один підхід призведе до зниження споживання сухої речовини кормів на 1,5-2 кг [1, 6].

Мета, завдання та методи досліджень. Метою наших досліджень було вивчення технологічних особливостей та доцільності годівлі великої рогатої худоби повнораціонними кормовими сумішками у СТОВ «Дніпро» Білозерського району Херсонської області. Для досліджень застосовували зоотехнічні (аналіз годівлі тварин, продуктивність, оцінка поживності кормів, вивчення кормової поведінки) та аналітичні (вивчення та аналіз останніх досліджень, публікацій тощо) методи.

Результати досліджень. Годівля корів у даному господарстві протягом року здійснюється з використанням загально змішаного, однотипного збалансованого раціону з повнораціонними кормовими сумішами.

Нами при допомозі комп'ютерної програми «Microsoft Excel» було проведено розробку та аналіз рецептів кормосумішок для корів в різні фізіологічні періоди. Для розрахунку рецептів ми використовували довідникові дані хімічного складу та поживності кормів [4] та норми потреби поживних речовин для корів з урахуванням живої маси, рівня продуктивності та періоду виробничого циклу [7].

У таблиці 2 представлено рецепти кормових сумішок для корів по періодах виробничого циклу.

Таблиця 2

Рецепти повнораціонних кормосумішок для годівлі корів по періодам виробничого циклу, % за масою

Компоненти	Періоди виробничого циклу		
	Сухостійний період	Період роздою	Розпалу лактації
Дерть пшениці	9	8	9
Дерть ячменю	8	9	9
Дерть кукурудзи	5	6	4
Дерть гороху	-	5	3
Силос кукурудзяний	25	17	20
Сінаж бобово-злаковий	51	53	53
М'яса кормова	1,9	1,9	1,9
Премікс	0,1	0,1	0,1
Всього:	100	100	100

Підходячи до складання рецептів повнораціонних кормосумішок ми керувалися такими правилами:

1. Визначення потреби тварин у поживних речовинах з урахуванням живої маси, продуктивності, фізіологічного стану та періоду виробничого циклу;

2. Підбір кормів, які мають входити до складу сумішки, з урахуванням рекомендованої структури залежно від фізіологічного стану тварин і стадії лактації, їх поживність та співвідношення до загальної потреби у енергії та сухій речовині, відповідність смаку тварині;

3. Забезпечення тварин всіма необхідними поживними речовинами відповідно норми.

4. Створення умов, при яких корова з'їсть всю даванку, передбачену раціоном, забезпечення вільного доступу до годівниць та води протягом доби.

5. Підвищення продуктивності тварин без шкоди для здоров'я.

Ефективність застосування кормосумішок для годівлі корів та оцінку затрат на виробництво 1 кг молока представлено у таблиці 3. З даних таблиці видно, що при застосуванні кормових сумішок і високих надоях корів затрати кормових одиниць на 1 кг молока складають 0,72-0,73 кг, обмінної енергії 7,8-7,9 МДж, перетравного протеїну – 85,95-87,31 г, що значно нижче ніж при згодовуванні окремих кормів у раціоні. При цьому і затрати концентрованих кормів на 1 кг молока становлять 250 г.

Таблиця 3

Затрати на виробництво 1 кг молока при використанні кормових сумішок

Показники	Періоди виробничого циклу	
	Період роздою, при надої 32 кг молока за добу	Розпалу лактації, при надої 30 кг молока за добу
Кормові одиниці	0,72	0,73
Концентровані корми, кг	0,25	0,25
Обмінної енергії, МДж	7,80	7,9
Перетравного протеїну, г	85,95	87,31

Висновки

1. При застосуванні кормових сумішок і високих надоях корів (30-32 кг) затрати кормових одиниць на 1 кг молока складають 0,72-0,73 кг, обмінної енергії 7,8-7,9 МДж, перетравного протеїну – 85,95-87,31 г, що значно нижче ніж при згодовуванні окремих

кормів у раціоні. При цьому і затрати концентрованих кормів на 1 кг молока становлять 250 г.

2. Використання сучасних засобів для приготування та роздавання кормосумішок, а саме: фермських комбайнів - надає можливість раціонально організувати нормовану годівлю тварин, підвищити поїдання корму і зменшити його втрати, а також здійснювати цілорічну однотипну годівлю худоби й тим самим істотно збільшити виробництво тваринницької продукції.

Література

1. Гноєвий В.І. Годівля високопродуктивних корів: [посібник] / В.І. Гноєвий, В.О. Головка, О.К. Трішин, І.В. Гноєвий. - Х.: Прапор, 2009. - 368 с.

2. Гноєвий В.І. Кормова база для цілорічно-однотипної годівлі корів / В.І. Гноєвий // Науково-практичні аспекти кормовиробництва та ефективного використання кормів: мат. міжн. наук.-практ. конф., 16-18 вересня 2003 р. –Львів, 2003. – С. 111–115.

3. Гноєвий В.І. Проблема кормів в Україні та шляхи її вирішення в сучасних умовах / В.І. Гноєвий, О.К. Трішин, І.В. Гноєвий // Корми і кормовиробництво. - 2004.- Вип. 54.– С. 7-14.

4. Даниленко Й.А. Хімічний склад і поживність кормів / Й.А. Даниленко, О.О. Перевозина, А.А. Кацукова. – К.: Урожай, 1973. – 348 с.

5. Костенко В. Кормові суміші – перспективний напрям годівлі великої рогатої худоби / В. Костенко, О. Заболотько, В. Хмельовський // Пропозиція. - 2008.- № 4(154). - С. 134-136.

6. Лазаревич А. П. Однотипові кормосуміші для молочної худоби / А. П. Лазаревич // Тваринництво України. - 2007. - № 4. - С. 33-35.

7. Ноздрін М.Т. Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин / М.Т. Ноздрін – К.: Урожай, 1993. – 340 с.

8. Прогресивні технології заготівлі, приготування і роздавання кормів: Науково-практичний посібник / Кравчук В.І., Луценко М.М., Мечта М.П. - К.: Фенікс, 2008.- 104 с.